

Tactiel Profiel

Visio

Een observatie-instrument
om het tactiel functioneren van
kinderen met een ernstige
visuele beperking in kaart te
brengen

Wat is Tactiel Profiel?

Tactiel Profiel is een observatie-instrument dat het tactiel functioneren in kaart brengt bij kinderen in de leeftijd van nul tot zestien jaar met een ernstige visuele beperking. De doelgroep die bij de ontwikkeling van dit instrument als uitgangspunt is genomen, bestaat uit kinderen die bij de geboorte een dermate ernstige visuele beperking hebben, dat het kijken door hen niet of nauwelijks benut kan worden. In het dagelijks leven zijn zij voornamelijk aangewezen op de overige zintuigen waaronder de tast. De methode is echter ook bruikbaar voor kinderen die op latere leeftijd een ernstige visuele beperking krijgen.

Het instrument gaat uit van de tactiele eisen die de dagelijkse omgeving stelt aan de waarneming. Het tactiel waarnemen en functioneren wordt uitdrukkelijk ruimer gezien dan het lezen van braille of begrijpen van geografische kaarten of grafieken.

Om bijvoorbeeld tijdens het spelen met poppen, de pop eten te kunnen geven, moet een kind met een visuele beperking wel de mond van haar pop kunnen vinden en weten hoe zij de lepel moet vasthouden.

Het instrument Tactiel Profiel berust op praktijkervaring, getoetst aan recente literatuur en ontwikkelingen op het gebied van de tast en wetenschappelijk onderzoek. Het is opgezet in de vorm van een "gestructureerde observatie".

Waaruit bestaat Tactiel Profiel?

- Een theoretische werkmap met de theoretische verantwoording, handleiding, alarmsignalen, categorieën met observatie-items voor de afname van het instrument, een overzicht van factoren die van invloed zijn op het tactiel waarnemen en functioneren.
- Een kijkdoos
Hierin bevinden zich materialen om te bepalen of het kind nog enig gezichtsvermogen heeft om bijvoorbeeld licht, donker, contouren, kleuren of dikke lijnen waar te nemen.
- Werkmappen met voorbeeldbladen
Dit zijn mappen met een aantal werkbladen die corresponderen met specifieke observatie-items.
- Materialen; ten behoeve van een aantal observatie-items zijn verschillende materialen toegevoegd. Bijvoorbeeld rollen bekleed met verschillende soorten stof.
- Verslag van het validatie onderzoek

Op grond van twee series test-afnames is Tactiel Profiel bijgesteld en gevalideerd. Hierdoor is een degelijk, betrouwbaar en bruikbaar instrument ontstaan om het tactiel functioneren in kaart te brengen.

Wat kan worden verwacht van Tactiel Profiel?

Tactiel Profiel omvat twee onderdelen: het eerste bevat items om het tactiel functioneren van een kind gericht te observeren op de volgende gebieden:

- Tactiel-sensorisch functioneren (onder andere tactiel gewaarworden, tastgevoeligheid en lichaamsbewustzijn);
- Tactiel-motorisch functioneren (onder andere tastend onderzoeken, manipuleren en tweehandigheid);
- Tactiel-perceptueel functioneren (onder andere detailwaarneming, discrimineren, tactiel ruimtelijk waarnemen, figuurondergrond waarneming);
- Praktische vaardigheden (onder andere taststrategie, spel, omgaan met variabelen en koppelen van functie aan object).

Het tweede deel omvat een overzicht waarin factoren zijn geplaatst die van invloed zijn op het tactiel waarnemen en functioneren. Het biedt een zogenaamd tactiel denkkader. Daarbij wordt uitgegaan van algemene (onder andere geheugen en intelligentie) en specifieke kindvariabelen (zoals sequentieel waarnemen en taststrategie) tegenover stimulusvariabelen (onder andere textuur, reliëf en tactiele afleider). Doel van dit overzicht is om handreikingen te geven bij gedifferentieerd kijken naar de tast van "dit kind, met deze mogelijkheden, in deze omstandigheden".

De twee onderdelen zijn aanvullend en geven samen een zo compleet mogelijk beeld van het tactiel functioneren van het kind. Zij kunnen echter ook onafhankelijk van elkaar worden ingezet.

Door wie is Tactiel Profiel ontwikkeld?

Het observatie-instrument Tactiel Profiel is ontwikkeld door praktijkmedewerkers van Koninklijke Visio in nauwe samenwerking met medewerkers van de Universiteit Utrecht en de Katholieke Universiteit Nijmegen.

Visio is een organisatie, die mensen met een visuele beperking ondersteunt in hun wens tot zelfstandig leven, leren, wonen en werken. De dienstverlening varieert van onderzoek naar visueel en tactiel functioneren tot het uitlenen van hulpmiddelen. Niet alleen kinderen en volwassenen met een visuele beperking, maar ook personen en instanties die te maken hebben met mensen met een visuele en verstandelijke beperking kunnen bij Visio terecht.

Meer informatie

Visio Onderwijs
Oud Bussummerweg 76
1272 RX Huizen

T 088 586 17 00

tactielprofiel@visio.org
www.tactielprofiel.org

Koninklijke Visio
expertisecentrum
voor slechtziende en
blinde mensen

www.visio.org